

MEÏR EN BEROERIA - מֵאִיר וּבְרוּרְיָה

doorgaan ondanks alles

INFOBLAD

Meïr en Beroeria hadden allebei al jong veel meegemaakt. Zij verloor haar ouders tijdens de Bar Kochba opstand en hij treurde om de dood van zijn geliefde leraar Rabbi Akiva en veel van zijn collega's. In het noorden van Israël probeerden ze samen hun leven weer op te bouwen. Meïr zette het werk van zijn leraren voort, ondanks de vijandige houding van de Romeinen. Hij werd daarbij geholpen door Beroeria, die bekend stond om haar enorme joodse kennis en haar intelligentie. Maar helaas bleef verder verdriet Meïr en Beroeria niet bespaard...

Usha

Het is kort voor zonsopgang. In het dorpje Usha, in de bergen van de Galiel (Galilea) in het noorden van Israël, is alles nog in diepe rust. Maar dan ineens komt een groep van zes mannen uit een van de huisjes. Zonder geluid te maken lopen ze gehaast de bergen in. Het smalle pad slingert langs diepe ravijnen en donkere grotten. 'Hoe ver zou het nog zijn?', denkt Nehorai. Bezorgd kijkt hij naar de oudste van het groepje. Rabbi Jehoeda ben Bava, de opvolger van Rabbi Akiva, is tenslotte al zeventig. Maar de oude man gaat vastberaden voorop, samen met de veel jongere Jehoeda bar Ilai. Die kent de omgeving goed, want zijn familie komt uit het dorpje Usha, waar ze net de nacht hebben doorgebracht. *Sjjer Hasjjeriem Rabba 2:5*

Verboden

Nehorai kijkt om zich heen. Tussen twee bergen ziet hij nog net de olijfbomen van Usha, met een streepje blauw van de zee. Zo heel anders dan Javne... Hij voelt een brok in zijn keel. Net als de andere jongeren in de groep behoort hij tot de beste leerlingen van Rabbi Akiva. Maar hun geliefde leraar is er niet meer. Hij is gedood door de Romeinen, omdat hij weigerde te stoppen met Tora leren. 'Hoe moet het joodse volk voortbestaan?' denkt Nehorai. Overal liggen Romeinse soldaten op de loer om ons te betrappen. Keizer Hadrianus zet alles op alles om het onmogelijk te maken een joods leven te leiden. Tora-leren, het houden van sjabbat, beriet mila – het kan alleen nog maar in het geheim gebeuren. Het is nu zelfs ook al verboden om jongeren *semicha*, te geven, de bevoegdheid om rabbijn te zijn.

Bergkloof

Ineens staat Jehoeda Bar Ilai stil. 'Hier is het', fluistert hij, en wijst op een bijna onzichtbare spleet tussen twee rotsen langs het pad. De opening is zo smal, dat ze zich er een voor een door moeten wringen. Daarna komen ze in een grotere ruimte, in een kloof, omgeven door bergen. 'Zien jullie die donkere puntige steen daar aan de overkant?' vraagt Jehoeda bar Ilai. 'Daar loopt een geitenpaadje. Als je dat volgt, kom je via de velden van het dorpje Shefar'am weer op de weg naar Usha'. De schaduw van een roofvogel valt over hen heen. Nehorai huivert. Ineens begrijpt hij wat de Rabbi Jehoeda ben Bava van plan was, in deze afgelegen bergkloof tussen de dorpjes Usha en Shefar'am... *Sanhedrin 14a*

Semicha

Een voor een roept Jehoeda ben Bava de jongeren bij zich. Als hij de naam 'Meïr' hoort, weet Nehorai dat de oude Tora-geleerde hem bedoelt. Want Meïr, 'verlichter', is de bijnaam die hij van zijn collega's heeft gekregen, omdat hij ze door zijn enorme kennis en helder verstand 'verlichtte'. *Eroevien 13b*
Hij voelt de handen van Jehoeda ben Bava op zijn hoofd. 'Rabbi Meïr, ik geef je semicha, de bevoegdheid om rabbijn te zijn. Geef de kennis van de Tora aan zoveel mogelijk Joden door en beloof het Jodendom in stand te houden, waar ter wereld het Joodse volk ook zal wonen'.
Nadat ze alle vijf hun semicha hebben gekregen, zegt Jehoeda ben Bava: 'De toekomst van het Jodendom is nu in jullie handen. Zorg dat de traditie van de Tora niet verbroken wor...'. Plotseling wordt hij onderbroken. Vanaf het bergpad, klinkt geschreeuw: *manifesto comprehensi!* 'Romeinen! Vlug, wegwezen!' roept Jehoeda bar Ilai. Terwijl hij in de richting van de donkere steen rent, ziet Meïr dat Jehoeda ben Bava bij de ingang van de nauwe kloof staat. 'Rabbi Jehoeda, hier heen!' roept hij. 'Rabbi Meïr, kijk niet om!', antwoordt de oude man. 'Ik kan de Romeinen maar heel even tegenhouden, misschien geeft dat jullie net genoeg voorsprong om te vluchten. Ga, mijn jongens, nu! Ren voor je leven - en voor de Tora!' *Sanhedrin 14a*

Beroeria

Na veel klimmen en klauteren bereikt Meïr de velden van Sjefar'am en volgt de weg naar Usha. Bij een splitsing ziet Meïr een jonge vrouw en een man. De man vraagt: 'Zeg, weet je misschien welke van deze twee wegen naar Lod gaat?' Tot Meïr's verbazing antwoordt de vrouw: 'Domme Galileeër! Rabbi José ben Jochanan zegt toch, dat een man zo weinig mogelijk met een vrouw moet praten, omdat hij daardoor de studie van de Tora verwaarloost? Je had dus moeten vragen: hoe naar Lod!' Eroevien 53b

Nadat de man vlug is doorgelopen, vraagt Meïr: 'Zou Rabbi José ben Jochanan het echt zo bedoelen? We kunnen zijn woorden ook anders uitleggen - dat je zoveel mogelijk tijd moet doorbrengen met Tora-studie en je energie vooral niet moet besteden aan domme mensen, of dat nu mannen zijn of vrouwen!' De jonge vrouw lacht. 'De rechter weg gaat naar Usha', zegt ze. 'Hoe weet je dat ik daarheen wil?' vraagt Meïr. 'Ik was daar vanmorgen om Rabbi Jehoeda ben Bava te bezoeken. Hij is een goede vriend van mijn vader. Maar niemand weet waar hij is. Ik hoorde dat de vijf beste leerlingen van Rabbi Akiva onderweg zijn naar Usha. Het kan niet anders, of jij bent er daar één van'. 'Klopt, ik ben Meïr. En jij moet de geleerde Beroeria zijn, de dochter van Rabbi Chanina ben Teradion. Is het echt waar dat je 300 uitspraken van 300 geleerden in één dag kunt bestuderen?' Pesachim 62b

Sanhedrien

'Waarom loop je niet een stukje met me mee naar Usha? Ik wil je iets zeggen over Rabbi Jehoeda ben Bava', zegt Meïr. Onderweg vertelt hij wat er die ochtend in de bergkloof was voorgevallen. Beroeria is heel verdrietig. 'Jehoeda ben Bava was een van de laatste belangrijke geleerden die nog niet door de Romeinen zijn gedood. Hij wist zo ongelooflijk veel van de Tora, ik vond het een voorrecht om af en toe samen met hem te leren. Hij heeft een keer besloten dat mijn uitleg de beste was.' Tosefta Kelim Baba Kamma 4:17

De jonge vrouw kijkt Meïr bedroefd aan. 'Eerst Rabbi Akiva, toen mijn vader en nu Rabbi Jehoeda ben Bava - allemaal vermoord door de Romeinen. Samen met zoveel andere Tora-geleerden. Hoe kunnen we het Jodendom nog voortzetten?' 'Dat is nu de verantwoordelijkheid geworden van ons, de jongeren' antwoordt Meïr. 'Ik heb al met Jehoeda bar Ilai gesproken. We gaan het sanhedrien verplaatsen van Javne naar Usha. In zo'n afgelegen boerendorpje zullen de Romeinen ons niet gauw ontdekken'.

Verdriet

Niet lang na hun ontmoeting trouwen Meïr en Beroeria. Ze krijgen twee zonen en een dochter en zijn gelukkig. Tot die ene sjabbat middag, waarop er iets vreselijks gebeurt. De beide kinderen worden van het ene op het andere moment ziek en ze sterven kort na elkaar. Beroeria wacht tot na sjabbat om het Meïr te vertellen. Ze zegt: 'Meïr, iemand heeft me iets heel kostbaars in bewaring gegeven en diegene wil dat nu weer terug hebben. Wat moet ik doen?'. 'Meteen teruggeven natuurlijk', zegt Meïr. Beroeria brengt Meïr naar de kamer waar hun twee zoontjes liggen. Wanneer hij hard begint te huilen, zegt ze: 'je hebt me zojuist geleerd, dat wanneer iemand ons iets kostbaars in bewaring geeft, we dat meteen moeten teruggeven als degene er om vraagt. De Eeuwige heeft ons iets gegeven – en de Eeuwige heeft het weer weggenomen'. Midrasj Misjlee 31:1

Ondanks alle verdriet gaat Meïr door met verzamelen en indelen van de mondelinge Tora – daarbij geholpen door de andere rabbijnen van het sanhedrien in Usha. En door Beroeria, de enige vrouw waarvan uitspraken in de Talmoed zijn vastgelegd.

EXTRA INFO De tijd van Rabbi Meïr en Beroeria (± 135 na de gangbare jaartelling)

Hadrianus	Met het neerslaan van de Bar Kochba opstand had keizer Hadrianus een belangrijke militaire overwinning behaald. Maar hij besepte heel goed dat de werkelijke kracht van het Joodse volk in de Tora ligt. Daarom liet hij synagogen en (Tora)scholen sluiten en verbood hij Tora leren en het benoemen van nieuwe rabbijnen. Veel Tora-geleerden werden massaal gevangen genomen en gedood. Talloze Joden werden gevangen genomen en als slaven naar Rome gestuurd.
Babylonië	Door de armoede en de honger, maar vooral vanwege de wrede acties van de Romeinen, was het voor veel Joden onmogelijk om langer in Jehoeda blijven wonen. Ze vluchtten weg naar landen waar het wat rustiger was, zoals Babylonië. Daar stichtten ze nieuwe Tora scholen.
Usha	Omdat het in Javne te gevaarlijk was geworden, werd het sanhedrien rond het jaar 135 verplaatst naar het kleine boerendorpje Usha, in de bergen in het noorden van het land. Daar kwamen de Tora-geleerden die aan de Romeinen waren ontkomen, met hun leerlingen bij elkaar. Samen probeerden ze de traditie van Javne voort te zetten.
Vrouwen	Beroeria was een zeer geleerde vrouw, haar man en zijn collega's van het sanhedrien hadden veel respect voor haar enorme kennis van de Tora en haar wijsheid. Ze de enige vrouw van wie de uitspraken onder haar eigen naam in de Talmoed vermeld staan.
Antoninus Pius	Keizer Antoninus Pius, de opvolger van Hadrianus, stond bekend als een intelligent, mild en vredelievend man. Hij maakte een einde aan de vervolgingen in Israël. Joden mochten voortaan weer volgens de regels van de Tora leven. Scholen en synagogen werden heropend, en er konden weer nieuwe rabbijnen worden opgeleid.